

በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ
የፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት

**የፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት ሰበር ሰሚ ቸሎት በሰ/መ/ቁጥር
220042 የቀረበ አቤቱታን የፌዴራል የአስተዳደር ስነ ስርዓት አዋጅ
ቁጥር 1183/2013 አንቀጽ 43 እና 44 መሠረት በማድረግ
ያሳለፈው ውሳኔ**

**የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ
የፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት
ሰበር ሰሚ ችሎት**

መ/ቁጥር፡- 220042

ህዳር፡- 30 ቀን 2015

ዳኞች፡- እትመት አሰፋ

ሌሊሴ ደሳለኝ

ደጅኔ አያንሳ

ሀብታሙ እርቅይሁን

እስቲበል እንዱዓለም

አመልካች፡- ወ/ሮ ሀና ሰለሞን ዘነበ - አልቀረቡም

ተጠሪ፡- 1.ወ/ሮ አስናቀች ወልዴ ገ/ማሪያም - አልቀረቡም

2.የካ/ክ/ክ/መ/ል/ማ/ጽ/ቤት ዐቃቤ ህግ ወንድሽ አለሙ

መዝገቡ ተመርምሮ ተከታዩ ፍርድ ተሰጥቶታል።

ፍርድ

ለሰበር አቤቱታ መነሻ የሆነው ጉዳይ አመልካች የፌዴራል የመጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤት በመዝገብ ቁጥር 168017 ላይ በ07/12/2013 ዓም የሰጠው ፍርድ የፌዴራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት በመዝገብ ቁጥር 279899 ላይ በ22/02/2014 ዓ.ም በትዕዛዝ ያፀናው መሠረታዊ የህግ ስህተት የተፈፀመበት በመሆኑ ይታረምልኝ በማለት ስላቀረቡ ነው።

የጉዳዩ መነሻ የሆነው አመልካች ከሳሽ ተጠሪዎች ተከላሽ በመሆን በፌዴራል የመጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤት ተከራክረዋል። ለክርክሩ መሰረት የሆነው በአመልካች በኩል በ20/08/2013 ዓም በተጻፈ ባቀረቡት የተሻሻለ ክስ ሲሆን ይዘቱም በየካ ክ/ከተማ ወረዳ 06 የቤት ቁጥር 1168 የቦታው ስፋት 692 የሆነ ቦታ ከሚች እናታቸው በስጦታ ያገኙ መሆኑን 1ኛ ተጠሪ የወርስ ይጣራ ጥያቄ

አቅርበው ወድቅ ሆኖባቸው ሳለ 2ኛ ተጠሪ በህገ ወጥ መንገድ 692 ካ/ሜትር ይዘታውን በእጃቸው አድርገው ሲገለገሉበት የነበረው ይዘታ ከአመልካች ይዘታ ላይ ተቀንሶ ለ1ኛ ተጠሪ ካርታ መስጠቱን ካርታ የወጣላቸው በህገ ወጥ መንገድ በመሆኑ በቀን 25/05/2004 በካርታ ቁጥር የካ/172834/04 ለ1ኛ ተጠሪ የተሰጠው የአመልካችን መብትና ጥቅም የሚነካ በመሆኑ ካርታው እንዲመክን ይወሰንላቸው ዘንድ ዳኝነት ጠይቋል።

1ኛ ተጠሪ በ05/06/2013 ዓም በተጻፈ ያቀረቡት መልስ በየካ ክ/ከተማ ወረዳ 06 የቤት ቁጥር 1169 ከ1988 የአየር ካርታ እና ከ1991 ከተሰጠው ካድስተር ቢል መነሻነት ከሚች አባታቸው ጋር ከ1953 ዓ.ም ጀምሮ በመያዝ ሲገለገሉበት ቆይተው ወንድማቸውም በ1992 ሲሞት የሚች አባታቸውና የሚች ወንድማቸው ወራሽ በመሆን የያዙት ይዘታ መሆኑን በይርጋ ይታገዳል የተባለው የቤት ቁጥር 1168ን በተመለከተ እንጂ የቤት ቁጥር 1169 አለመሆኑን፤ አመልካች በኑዛቤ የተላለፈላቸው ይዘታ ስፋቱ 505 ካ/ሜትር ብቻ ሆኖ ሳለ ተወስዶብኛል በሚል ያቀረቡት ክስ በማስረጃም የተደገፈ አይደለም። ስለሆነም ለ1ኛ ተጠሪ የተሰጠው ካርታ የሚመክንበት ምክንያት የለም በሚል ተከራክረዋል።

2ኛ ተጠሪ በ26/06/2013 ዓም በተጻፈ ያቀረቡት መልስ ለ1ኛ ተጠሪ የተሰጠው ካርታ በመመሪያ ቁጥር 17/2006 መሠረት በስአይኤስ እና በጂአይኤስ መረጃ ላይ መሠረት በማድረግ ከወረዳው አስተዳደር በማረጋገጥ ቅሬታም ካለ ማስታወቅያ በመለጠፍ ቅሬታ አለኝ የሚል ወገን ባለመቅረቡ በዚህ አግባብ የተሰጠ ካርታ ነው፤ በቤት ቁጥር 1169 በሚች አቶ ወልዴ ገ/ማሪያም መሆኑን አረጋግጠን በህገ መሠረት የሰጠነው ካርታ ነው፤ የአመልካች ይዘታ የተነፃፀረ ይዘታ እንደመሆኑ መጠን አጠቃላይ የሚደርሳቸው ይዘታ 505 ካ/ሜትር ነው በይዘታው መሰረት ካርታ ሠርተን ሰጥተናል፤ ከአመልካች ይዘታ ላይ ተቀንሶ ለ1ኛ ተከላሽ የተሠጠ ካርታ የለም፤ ይዘታው ቀድሞም የቤት ቁጥር 1169 የሚች አቶ ወልዴ ገ/ማሪያም ከሞቱ በኋላ ይዘታው በትንሳኤ ወልዴና በአስናቀች ወልዴ ተይዞ የነበረ ሲሆን ትንሳኤ ወልዴ በመሞታቸው ሚች አቶ ወልዴ ገ/ማሪያም ብቸኛ ወራሽ 1ኛ ተጠሪ በመሆናቸው በዚህ አግባብ ካርታ ለ1ኛ ተጠሪ ተሰርቷል፤ በተጭበረበረ መንገድ የተሰጠ ካርታ አይደለም፤ በመቁ 88002 እና 88446 የተያዘ ጉዳይ በቤት ቁጥር 1168 እንጂ 1169ን አልነበረም። በመ/ቁጥር 58002 ተይዞ የነበረው ጉዳይም የቤት ቁጥር 1169 ብቻ ሳይሆን የቤት ቁጥር 1168ን በአጠቃላይ በመሆኑ እንዲሁም የቤት ቁጥር 1169 የሚች አቶ ወልዴ ገ/ማሪያም መሆኑ ያላከራከረና 1ኛ ተጠሪም ወራሽ መሆናቸው እስካልተሻረ ድረስ በወቅቱ 1ኛ ተጠሪና ወንድማቸው አቶ ትንሳኤ ወልዴ ንብረቱን በጋራ ማስተዳደር ይችሉ ነበር፤ አመልካች በቤቱ ላይ መብት ያላቸው ስለመሆኑ ሳያረጋግጡ ክስ ያቀረቡ በመሆኑ ክሱ ወድቅ ይሁን ሲሉ ተከራክረዋል።

ፍርድ ቤቱም ግራ ቀኙን አከራክሮ የአመልካችን ይዘታ በማካተት ለ1ኛ ተጠሪ ካርታ ተሰርቶ ተሰጥቷል ወይስ አልተሰጠም? የሚለውን ጭብጥ በመያዝ የቤቱን ማህደር በማስቀረብ የሰው ምስክሮች በመስማት ጉዳዩን መርምሮ የአመልካችን ጥቅም በሚገዳ መልኩ ለ1ኛ ተጠሪ ካርታ የተሰጠ መሆኑን ያቀረቡት ማስረጃዎች የሚያስረዱ ባለመሆናቸው ለ1ኛ ተጠሪ የተሰጠው ካርታ ሊመክን አይገባም በማለት ፍርድ ሰጥቷል።

አመልካችም በወሳኔው ቅር በመሰኘት ለፌዴራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት የይግባኝ ቅሬታ ያቀረቡ ሲሆንም ከፍተኛ ፍርድ ቤቱ የቀረበውን የይግባኝ ቅሬታ ሠርዟል።

አሁን የቀረበው የሠበር አቤቱታም ከፍ ሲል የተገለፀውን ወሳኔ መሰረታዊ የህግ ስህተት የተፈጸመበት በመሆኑ እንዲታረምላቸው አመልካች ጥር 20 ቀን 2014 ዓ.ም በተጻፈ የሰበር አቤቱታ ያቀረቡ ሲሆን መሠረታዊ ይዘቱም፣ ተጠሪ የአባታቸው ንብረት እንዲጣራላቸው የጠየቁት በመዝገብ ቁጥር 88440 ላይ በቀን 30/03/2007 ዓ.ም ሲሆን ካርታ የተሰጣቸው በ2004 ሲሆን 2ኛ ተጠሪ ወርስ ባልተጣራበት ካርታ መስጠቱ ትክክል አይደለም፤ 1ኛ ተጠሪ ከአባታቸው የሚወርሱት ቀድሞ ወደ ስማቸው ያዛወሩት የቤት ቁጥር 1169 የሆነው ቤት ብቻ ነው ካርታው በተገቢ መንገድ የተሰጣቸው አይደለም፤ ወርስ ይጣራ ብለው ያቀረቡት ክስም በይርጋ ይታገዳል የተባለ መሆኑን፤ የስር ፍርድ ቤትም ይህንን በአግባቡ ሳይመረምረው እና ሳይመለከተው ክሱን ወድቅ ማድረግ ትክክል አለመሆኑን፤ ወርስ ይጣራ ጥያቄያቸው ወይም ክስ ያቀረቡት በፍ/ሥ/ሥ/ህግ ቁጥር 5(1) መሠረት የአባታቸው የወርስ ንብረት ይጣራ ጥያቄ ወድቅ የተደረገ መሆኑን፤ ሚች አባታቸው ትተው የሞቱት የወርስ ንብረት የሌለ መሆኑን፤ 1ኛ ተጠሪ ተለይቶ የተላለፈላቸው ንብረት በሌለበት ካርታ መስጠቱ ትክክል አለመሆኑን እያስረዳው የስር ፍርድ ቤት ክሌን ወድቅ ማድረግ ትክክል አይደለም፤ ይዘታውን በተመለከተ በእጅ ያለው ይዘታ ምን ያህል እንደሆነ በትዕዛዝ ሳያጣራ ወሳኔ መስጠቱ ትክክል አለመሆኑን፤ የአመልካች ካርታ የተሰራው በአየር ካርታ ልኬት ሲሆን የ1ኛ ተጠሪ ደግሞ በአካል በመሄድ መሆኑን ከአ/አ/መ/ል/ማ/ቢሮ የተሰጠው ምላሽ መገለጹ በሁለት ዓይነት ልኬት በአንድ የጋራ መብት የሚጋሩ ባለ ይዘታዎች መካከል ልዩነት የሚፈጥር በመሆኑ የስር ፍርድ ቤት ተጨማሪ ትዕዛዝ በመስጠት ሳያጣራ ማለፉ ትክክል አይደለም፤ በመሆኑ በስር ፍርድ ቤት የተሰጠው ወሳኔ እንዲሻር ጠይቀዋል።

ሰበር አጣሪ ችሎትም መዝገቡን መርምሮ አመልካች እና 1ኛ ተጠሪ የሚከራከሩበት መሬት ልኬት በንፅፅር የተሰራው እንዴት እንደሆነ መጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤት ለአ/አበባ ከተማ አስተዳደር መሬት ልማት ቢሮ እንዲያጣራለት ባዘዘው መሰረት ቢሮው የግራ ቀኝን ማህደር ተመልክቶ የአሁን አመልካች የሥር ከሳሽ ይዘታ ተለክቶ ንፅፅሩ የተሰራው በ1988 አየር ካርታ መነሻ ተደርጎ ሲሆን የተጠሪ ንፅፅሩ የተሰራው በወቅቱ በልኬት ጊዜ በያዙት ቦታ መጠን መሆኑን ገልጾ በዚህ መልኩ በተለያዩ ልኬት ንፅፅሩ መሠራቱ ተገቢ ያለመሆኑን በገለፀበት ሁኔታ የስር ፍርድ ቤቶች በዚህ ላይ ምንም ሳይሉ በማለፍ የመወሰናቸው አግባብነት ለማጣራት ያስቀርባል ተብሎ ግራ ቀኝ የፀሐፍ ክርክር አቅርበዋል።

በዚህ መሰረት 1ኛ ተጠሪ ግንቦት 29 ቀን 2014 ዓ.ም በተጻፈ ያቀረቡት መልስ ይዘቱም፣ የአ/አበባ ከተማ መሬት ልማት ማኔጅመንት ቢሮ የግራ ቀኞችን ተከራካር ወገኖች ይዘታው የተለየበትን አግባብ ማስረጃ ግልፅና ድጋሚ ማብራሪያ የማያስፈልገው የ1ኛ ተጠሪ ሳይሆን አመልካች ካርታ ያገኙበት መንገድ ትክክል አለመሆኑን ያረጋገጠ ነው፤ የስር ፍርድ ቤት ተገቢውን ጭብጥ በመያዝ በሰው ምስክር በሰነድ ማስረጃ በማጣራት ወሳኔ የሰጠ መሆኑን ፤ የ1ኛ ተጠሪ መብት በይርጋ ያልታገደ መሆኑን በመግለጽ በስር ፍርድ ቤቶች የተሰጠው ወሳኔ መሰረታዊ የህግ ስህተት ያልተፈጸመበት በመሆኑ ይጽናልን ሲሉ ተከራክረዋል።

2ኛ ተጠሪ በበኩሉ ያቀረቡት መልስ ለአመልካች የተሠራው ካርታ ከፍተኛ ካ.ሜትር ተወስዶ መሆኑን ለ1ኛ ተጠሪ ደግሞ በአነስተኛ ካርታ የተሰራላቸው መሆኑን ከአ/አበባ ከተማ መሬት ማናጅመንት የተላከው ምላሽ የተገለጸ በመሆኑ፤ አመልካች በስር ፍርድ ቤት ያቀረቡት ክስ ካርታ ይምክን የሚል እንጂ ስለ ወርስ ሀብት የጠየቁት ነገር የለም በዚህ ችሎት የሚስተናገድ አለመሆኑን፤ የስር ፍርድ ቤት የአመልካችን ክስ ወድቅ ያደረገበት ተገቢውን ጭብጥ በመያዝ ማስረጃ መርምሮ በመሆኑ በተሰጠው ወሳኔ የተፈጸመ የህግ ስህተት የለም በሚል ተከራክረዋል።

አመልካች ያቀረቡትን የሰበር አቤቱታ በማጠናከር የመልስ መልስ አቅርበዋል።

የጉዳዩ አመጣጥ ከግራ ቀኝ የቀረበው ክርክር ከፍ ሲል የተገለጸውን ሲመስል ይህ ፍርድ ቤትም የቀረበው ክርክር ለሰበር አቤቱታ መሰረት ከሆነው ወሳኔ ከጉዳዩ ጋር አግባብነት ካለው ህግ አንጻር ጉዳዩን መርምረናል። እንደመረመርነውም ምላሽ የሚሻው ጉዳይ በአመልካች በኩል የቀረበውን ክስ ለመዳኘት የስር ፍርድ ቤት የሥረ ነገር ስልጣን አላቸው ወይስ የላቸውም የሚለው ሆኖ ተገኝቷል። በአመልካች በኩል የቀረበው ክስ የተጠየቀው ዳኝነት ከይዘታዬ ላይ ተቀንሶ ለ1ኛ ተጠሪ ካርታ የተሰራላቸው በመሆኑ ለ1ኛ ተጠሪ የተሰጠው ካርታ ይምክን የሚል ስለመሆኑ ከስር ፍርድ ቤት ወሳኔ ለመረዳት ችለናል። ተከራካሪ ወገኖች ባያነሱትም ፍርድ ቤቶች የቀረቡላቸውን ጉዳይ ለማስተናገድ ስልጣን ያለቸው ወይም የሌላቸው መሆኑን በመመርመር ተገቢውን ውሳኔ መስጠት ያለባቸው ስለመሆኑ በፍ/ሥ/ሥ/ህግ ቁጥር 9(2) ስር ተመላክቷል። የፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት ሰበር ችሎትም በመዝገብ ቁጥር 38452 ላይ ገዥ ወሳኔ ሰጥቷል። የአስተዳደር ወሳኔዎችን የሚታዩበት ሁኔታ የፌዴራል የአስተዳደር ሥነ ሥርዓት አዋጅ ቁጥር 1183/2013 ወጥቶ ተግባራዊ ተደርጓል። የአመልካች ክስም የቀረበው ይህ አዋጅ በስራ ላይ ከዋለ በኋላ ነው። የአስተዳደር ሥነ ሥርዓት አዋጅ ማወጣት ያስፈለገው የአስተዳደር ተቋማት በሰዎች መብቶችና ጥቅሞች ላይ የሚያስከትሉትን ጣልቃ ገብነት በህግ የሚመሩበትና ለህግ የሚገባ መሆኑን ማረጋገጥ በማስፈለጉና የአስተዳደር ተቋማት የውሳኔ አሰጣጥና የመመሪያ አወጣጥ መርህዎችና ሥነ ሥርዓት እንዲሁም የአስተዳደራዊ ውሳኔዎች ቅር የተሰኘ ሰው የውሳኔዎችንና የመመሪያዎችን ሕጋዊነት በፍርድ የሚያስመረምርበት ሥርዓት በመደንገግ አስተዳደራዊ ፍትህን ማስፈን አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ የአዋጁ መግቢያ በግልጽ አስቀምጧል። ከአዋጁ መግቢያ በዝርዝር ስንመለከት የአስተዳደር ህግ የስራ አስፈጻሚውን ስልጣን ግዴታና ተግባር እንዲሁም የተግባራቱን ህጋዊነት የሚመለከት ህግ ሲሆን እየተለጠጠ እና እየተወሳሰበ ከመጣው የመንግስት አስተዳደር ስራ አንጻር የአስተዳደር አካላት ከህግ አስፈጻሚነት ስልጣናቸው ባሻገር በተግባር ህግ የማወጣትና ህግ የመተርጎም ተግባራትን የሚያከናውኑ በመሆኑ የአስተዳደር ህግ እነዚህን ተግባራት ከመፍቀድ ባሻገር የአስተዳደር አካላት ተግባራት በጠባቡ ተግባራዊ እንዲደረጉ በማድረግ ለአስተዳደር አካላት ስልጣን ገደብ የሚያበጅ የህግ ማዕቀፍ ተደርጎ የሚወሰድ ነው። የአስተዳደር ህግ የስራ አስፈጻሚውን የስልጣን ገደብ ከማበጀት ባሻገር ፍርድ ቤቶች ከአስተዳደራዊ ጉዳዮች ጋር በተያያዘ ሚናቸው እስከየት ድረስ እንደሚዘልቅ የሚወሰን በመሆኑ ፍርድ ቤቶች በስራ አስፈጻሚው ስልጣን ጣልቃ በመግባት ህገ መንግስታዊ የሆነውን የስልጣን ክፍፍል መርህን እንዳይጥሱ ይረዳል። ከዜጎች ህገ መንግስታዊ መብትና ነፃነት አንጻር ስንመለከተው ከላይ እንደተመለከተው የአስተዳደር ህግ የአስተዳደር አካላትን ስልጣን ለመቆጣጠር መሰረታዊ የህግ ማዕቀፍ በመሆኑ ወጤታማ ተግባራዊነቱ የዜጎች ህገ መንግስታዊ መብትና ነፃነት እንዳይጣስ ዋስትናን የሚሰጥ ነው። በዚህ አግባብም የአስተዳደር ህግ ተግባራዊ ማድረግ የግለሰቦች ሰብአዊና ዲሞክራሲያዊ መብቶች

በተጨማሪም እንዲረጋገጡ ያስችላል። በዚህም አግባብም በህገ መንግስቱ የተቀመጡትን የህገ መንግስታዊነት የመንግስት መርሆዎች በተጨማሪም እንዲረጋገጡ በማድረግ የህገ መንግስቱን መርሆዎች ማስፈጸም የአስተዳደር ህግ መሰረታዊ ህግ ተደርጎ የሚወሰድ ነው። የአስተዳደር መስሪያ ቤቶች አስተዳደራዊ ድንጋጌ የማወጣት (ከፊል የህግ አወጫነት ስልጣን) እና አስተዳደራዊ ወሳኔ ሰጪነት (በከፊል የዳኝነት ስልጣን) ያላቸው ሲሆን ከፊል የዳኝነት ስልጣናቸውን በተመለከተ ጥብቅ እና ዝርዝር ለሆነ የስነ ስርዓትና የማስረጃ ህግ ደንቦች እንዲገዙ የማይገደዱ ቢሆንም እንደ መደበኛ ፍርድ ቤቶች ሁሉ ፍሬ ነገሩን በመስማት፤ በመመዘን እና በመመርመር አረጋግጠው አግባብነት ካለው ህግ ጋር በማገናዘብ የግለሰቦችን መብትና ጥቅም ሊካ የሚችል ውጤት ያለው ወሳኔ የመስጠት ስልጣን አላቸው። የአስተዳደር ወሳኔ ማለት መመሪያ ማወጣትን ሳይጨምር የአስተዳደር ተቋማት በዕለት ተዕለት ተግባሩ የሰዎች መብት ወይም ጥቅም ላይ የሚሰጠው ወሳኔ መሆኑን በማመልከት የአስተዳደር ሥነ ስርዓት አዋጅ ቁጥር 1183/2013 አንቀጽ 2(3) የአስተዳደር አካሉን የህግ ማስፈጸም እና ከፊል የዳኝነት ስልጣኑን በማደባለቅ የተሰጠ ትርጉም የተከተለ ቢሆንም የአስተዳደር መስሪያ ቤቶች ዳኝነታዊ ወይም የህግ አወጫነት ስልጣናቸው አተገባበርን አስመልክቶ ብቻ በመደበኛ ፍርድ ቤቶች ቁጥጥር ሊደረግበት የሚችል በመሆኑ መደበኛ ፍርድ ቤቶች የአጣሪነት ስልጣን የሚኖራቸው የአስተዳደር አካላት የአስተዳዳር ስልጣናቸውን በመገልገል ተገቢውን ማጣራት በማድረግ በሚሰጡት ትዕዛዝ፤ ወሳኔ፤ በማድረግ ወይም ባለማድረግ በሚገለፅ አስተዳደራዊ ይዘት ባለው ወሳኔ ላይ ሊሆን ይገባል።

በእጃችን ወደ አለው ጉዳይ ስንመጣ አመልካች በስር ፍርድ ቤት የጠየቁት ዳኝነት ከይዞታቸው ላይ ተቀንሶ አለ አግባብ 2ኛ ተጠሪ ለ1ኛ ተጠሪ ያሰጠው ካርታ ይምክን የሚል ነው። ካርታ የመስጠትም ሆነ የማምክን ስልጣን ያለው ካርታውን የሰጠው አካል ነው። በተያዘው ጉዳይ ካርታ የመስጠት ስልጣን የ2ኛ ተጠሪ ስለ መሆኑ አላከራከረም። ይህ ማለት የአስተዳደር ወሳኔ ስለመሆኑ ያሳያል። በአስተዳደር ስነ ስርዓት አዋጅ 1183/2013 አንቀጽ 2(3) መሰረት አስተዳዳር ወሳኔ አስተዳዳር መስሪያ ቤቶች በዕለት ዕለት ስራቸው መሰረት የሚሰሩት ስራ ነው። ከአስተዳደራዊ ወሳኔዎች ውስጥም ካርታ ማምክን አስተዳደራዊ ወሳኔ ተደርጎ የሚወሰድ ነው። አስተዳደራዊ ወሳኔዎች ደግሞ በአዋጁ አንቀጽ 44 መሰረት ለተቋቋመ የአስተዳደር ተቋም የቅሬታ ማስተናገጃ አካል በአንቀጽ 43 ቅሬታ የሚቀርብበትና ይህ ቅሬታ ሰሚ አካል በአንቀጽ 46 መሰረት የተቋሙን መጨረሻ ወሳኔ ሲሰጥ በአንቀጽ 49(1) አግባብ ለፌዴራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት የክለሳ አቤቱታ የሚቀርብበት ነው። በአመልካች በኩል የቀረበው ክስም በአዋጁ በተዘረጋው ስርዓት መሰረት ያሉትን ሂደቶች ተከትለው ያንን ክጨረሱ (exhaustion of available remedies) በኋላ መምጣት ሲገባቸው ቀጥታ ለፍርድ ቤት ያቀረቡት ክስ አዋጁን ያገናዘበ ሆኖ አላገኘንም። ተመሳሳይ ጉዳይ ላይ የፌዴ/ዴ/ጠቅላይ ፍርድ ቤት ሰበር ችሎት መዝገብ ቁጥር 220582 (ያልታተመ) ገዥ ወሳኔ ሰኔ 28 ቀን 2014 ዓ.ም በዋለው ችሎት ሰጥቷል። ጉዳዩ መጀመሪያ የቀረበበት የፌዴራል የመጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤትም የቀረበለት ጉዳይ ካርታ ይምክን ዳኝነት ጥያቄ ሆኖ ይህን ጉዳይ ለማየት ስልጣን ያለው መሆን አለመሆን በመጀመሪያ ማየት ሲገባው ዋናው ጉዳይ ላይ ወሳኔ መስጠቱ ይግባኝ የቀረበለት ከፍተኛ ፍርድ ቤትም ይህንን ማረም ሲገባው ሳያርም በትዕዛዝ መዝገቡ መዝጋቱ መሰረታዊ የህግ ስህተት የተፈጸመበት ወሳኔ ነው ብለን ተከታዩን ወሳኔ ሰጥተናል።

ወ. ሳ ኔ

1. የፌዴራል የመጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤት በመዝገብ ቁጥር 168017 ላይ በ07/12/2014 ዓ.ም በዋለው ችሎት የሰጠውን ወሳኔ የፌዴራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት በመዝገብ ቁጥር 279899 ላይ በ22/02/2014 በትዕዛዝ ያፀናው በፍ/ሥ/ሥ/ህግ ቁጥር 348(1) መሠረት ተሸሯል።
2. በአመልካች በኩል በስር ፍርድ ቤት ያቀረቡት ክስ በአስተዳደር ስነ ስርዓት አዋጅ 1183/2013 አንቀጽ 43 እና 44 የተዘረጋውን ስነ ስርዓት ሳይጠብቅ የቀረበ ስለሆነ የስር ፍርድ ቤት ጉዳዩን ለማየት ስልጣን የለውም ብለናል።
3. አመልካች በአዋጁ የተዘረጋውን ስርዓት ጠብቀው ጉዳያቸውን የማቅረብ መብት ይህ ወሳኔ አያግዳቸውም ብለናል።
4. በዚህ ችሎት ለተደረገው ክርክር ላስከተለው ወጭና ኪሳራ ግራ ቀኙ ይቻቻሉ።
5. የወሳኔው ግልባጭ የስር ፍርድ ቤት ይድረስ።

መዝገቡ ስለተዘጋ ወደ መዝገብ ቤት ይመለሳል።

የማይነበብ የአምስት ዳኞች ፊርማ አለበት

አ/ኃ